

ПРИРОДЕН КАПИТАЛИЗЪМ

Лектор: **Апостол Дянков**, **ПОВВИК АД**, **FCG Intl.**

ПРИРОДЕН КАПИТАЛИЗЪМ

Програма:

- Видове природни услуги и капитал
- Стойност на природните услуги
- Принципи на природния капитализъм
- Проблемни понятия в икономиката
- Индикатори за устойчиво развитие

ПРИРОДНИ (екосистемни) УСЛУГИ

Краткият(!) списък:

- Чиста вода
- Храна
- Енергия
- Отпадъци
- Медикаменти
- Стрес терапия

Колко екосистемни услуги са илюстрирани на картинката?

ПРИМЕР 1 - ПРИРОДНИ ПРОДУКТИ

Всички знаем какво са защото:

- “ПП” е бранд със слогани:
 - „Природата го прави вместо нас”
 - „Природата го прави по-добре!”

- Глобално допусване: няма данни
- ПП. Средиземноморска риба тон
- Застрешен статус: няма данни!
- WWF: Италиански улов през 2007 г: 4 887 т
- 724 тона над квотата съгласувана с ЕС
- Допустимо ли е това за нормален продукт?
- **Трагедия на общността (по-късно)**

20 март 2010

ПРИМЕР 2 – ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ

Пример за необходима екосистемна услуга:
опрашването:

Според Ecological Society of America:

30% от около 1500 земеделски култури по света се нуждаят от опрашване от пчели и други насекоми. В това число са само културите отглеждани от човека.

Стойността на услугата само на територията на САЩ се изчислява на около 3 млрд. долара годишно.

Производителите на бадеми в Калифорния плащат около 20 март 2010

ПРИМЕР 3 – ОБЩЕСТВЕНИ БЛАГА

ЩО ЗА СТОКА Е ОБЩЕСТВЕННОТО БЛАГО (PUBLIC GOOD)?

Дефиниция: “Общественото благо” (англ. public good) е стока или услуга, която се ползва от всички (англ. non-excludable) и чието потребление не е на конкурентни начала (non-rival).

Пример: **Природен парк Витоша**

От значение е дали едно обществено благо е “чисто” - т.е. ползването му е само колективно, и след употребата остава налично и използваемо.

**ЯСНО Е, ЗАЩО ТРЯБВА ДА
ОСТОЙНОСТИМ
ПРИРОДНИТЕ
УСЛУГИ, НО НЕ Е ЯСНО КАК**

...

СТОЙНОСТ НА ПРИРОДНИТЕ УСЛУГИ

Методи за изчисление:

- Пазарна цена
- Хедонична цена
- Склонност към плащане
- Транспортни разходи
- Предотвратен разход
или разход за подмяна
- Добавена стойност
към стоки и услуги

МЕТОД 1 – ПАЗАРНА ЦЕНА

Допускане: Хората плащат за стоки и услуги, които те ценят.

Примери:

- Риба тон
- Слонова кост
- Вода за пиене
- Въглеродни квоти и офсети

Проблем: Този метод е подходящ само за някои екосистемни продукти и услуги. Кои екосистемни услуги не са подходящи?

Обществени блага

МЕТОД 2 – ХЕДОНИЧНА ЦЕНА

Допускане: Хората плащат за допълнителните компоненти или „екстри“ към една стока, толкова, колкото са готови да платят за придобиването или запазването на екстрите.

Въпрос: Колко е ценна за вас влажната зона, в близост до дома, който искате да купите?

Проблем: Хедоничната цена е субективна, и е обект на т. нар. „пазарни провали“ като „несъвършена“ или „несиметрична“ информация. Определя се само “готовността за плащане”.

МЕТОД 3 – СКЛОННОСТ КЪМ ПЛАЩАНЕ

Допускане: При извършването на безпристрастно анкетиране и информиране за различните аспекти от решението, хората посочват максималната цена, която са склонни да заплатят.

Въпрос: Колко е ценна за вас влажната зона? Колко цените околната среда? Колко бихте платили за нея чрез данъци?

Проблем: Има ли безпристрастно анкетиране и обективно информиране за решението? Има ли обективни отговори? Анкетата прераства в телевизионно шоу “The price is right”.

МЕТОД 4 – ТРАНСПОРТНИ РАЗХОДИ

Допускане: Както при цените на недвижимата собственост и при посещенията на обекти на дивата природа хората са склонни да платят стойността, която те представляват за тях.

Въпрос: Колко ще платите за да посетите Уелоустоунския национален парк (билети за самолет, разход за бензин)?

Проблем: Понякога плащаме по-малко, защото природните места просто са по-близо до нас, или пък не е необходимо изобщо да ги посещаваме. Понякога имаме несиметрична или несъвършена информация за туристическите обекти.

МЕТОД 5 – ПРЕДОТВРАТЕН РАЗХОД

И РАЗХОД ЗА

ПОДМЯНА
Допускане: Реалната стойност на екологичната услуга може да бъде изчислена, отчитайки алтернативния, предотвратен разход за осигуряване на тази услуга по технологичен метод.

Въпрос: Колко са склонни да плащат жителите на Ню Йорк за водоснабдяване без ПСПВ като защитят влажните зони?

Проблем: Понякога нямаме представа за необходимостта от технологични решения за заместването на природните услуги. Някои от услугите нямат технологичен заместител.

МЕТОД 6 – ДОБАВЕНА СТОЙНОСТ КЪМ СТОКИ И

Допускане: Може да се сметне добавената от екосистемните процеси стойност към дадена стока или услуга посредством приспадане на пазарната цена при отсъствие на този процес.

Въпрос: Колко повече струва чистата вода “от планината” от “наливната” вода от цешмата?

Проблем: Добавената към пазарната цена стойност също е обект на несъвършена или несиметрична информация. За много продукти и услуги пазарната стойност без помощта на екосистемните услуги е точно 0 (пример: опрашването)

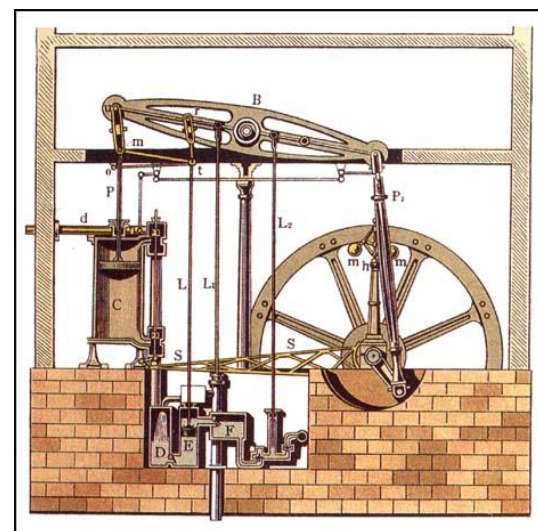

ОТ “ДОЛАРИЗИРАНЕ” НА ЕКОСИСТЕМНИТЕ УСЛУГИ КЪМ ПРИРОДЕН КАПИТАЛИЗЪМ...

ПРИРОДЕН КАПИТАЛИЗЪМ (теория)

Какво значи нова индустриална
ре

ПРИРОДЕН КАПИТАЛИЗЪМ (теория)

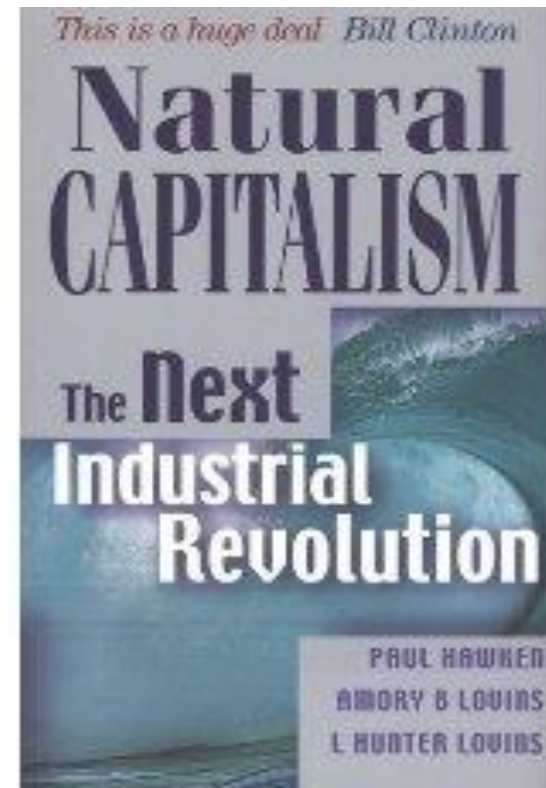
Какво значи нова индустриална

ПРИРОДЕН КАПИТАЛИЗЪМ (теория)

Основни принципи:

- По-малко ресурси в производството
- Възпроизвеждане на екосистемни процеси
- Качество вместо количество
- Реинвестиране в природен капитал

Природен
капитализъм
(книга)

КАКВО ОЩЕ ТРЯБВА ДА СЕ ОТЧЕТЕ В БИЗНЕС МОДЕЛА *ПРИРОДЕН КАПИТАЛИЗЪМ*

Икономическа теория и реалности

Проблемни понятия в макро-теория на 21-и век

- **Фактори на производство**
- **Технологично развитие**
- **Климатични промени**
- **Икономии от мащаба**
- **Алтернативна цена**
- **Социална поносимост или
социална справедливост?**

ЕКСТЕРНАЛИИ (външни ефекти)

Видове и характеристики на екстерналите:

- **Негативни външни ефекти**
- **Позитивни външни ефекти**
- **Нетни екстерналии от човешка дейност**
- **Интернализиране на екстерналите**

Негативен външен ефект

Позитивен външен ефект

КАК МОЖЕ ДА ИЗМЕРИМ УСПЕХА НА ПРИРОДНИЯ КАПИТАЛИЗЪМ?

Как се измерва реалния път към устойчивостта?

- **БВП, зелен БВП или ИРП?**
- **Праг на замърсяването или праг на бедността?**
- **Индекс на живата планета или индекс на Биг Мак?**
- **Въглероден отпечатък или отпечатъци върху Луната?**

Проблеми с БВП и БНП като икономически индикатори

Саймън Кузнец (1936 г.): ... Добруването на една нация едва ли може да се измери със стойността на националния доход...

Пример: Разливът на Еххон Valdez.

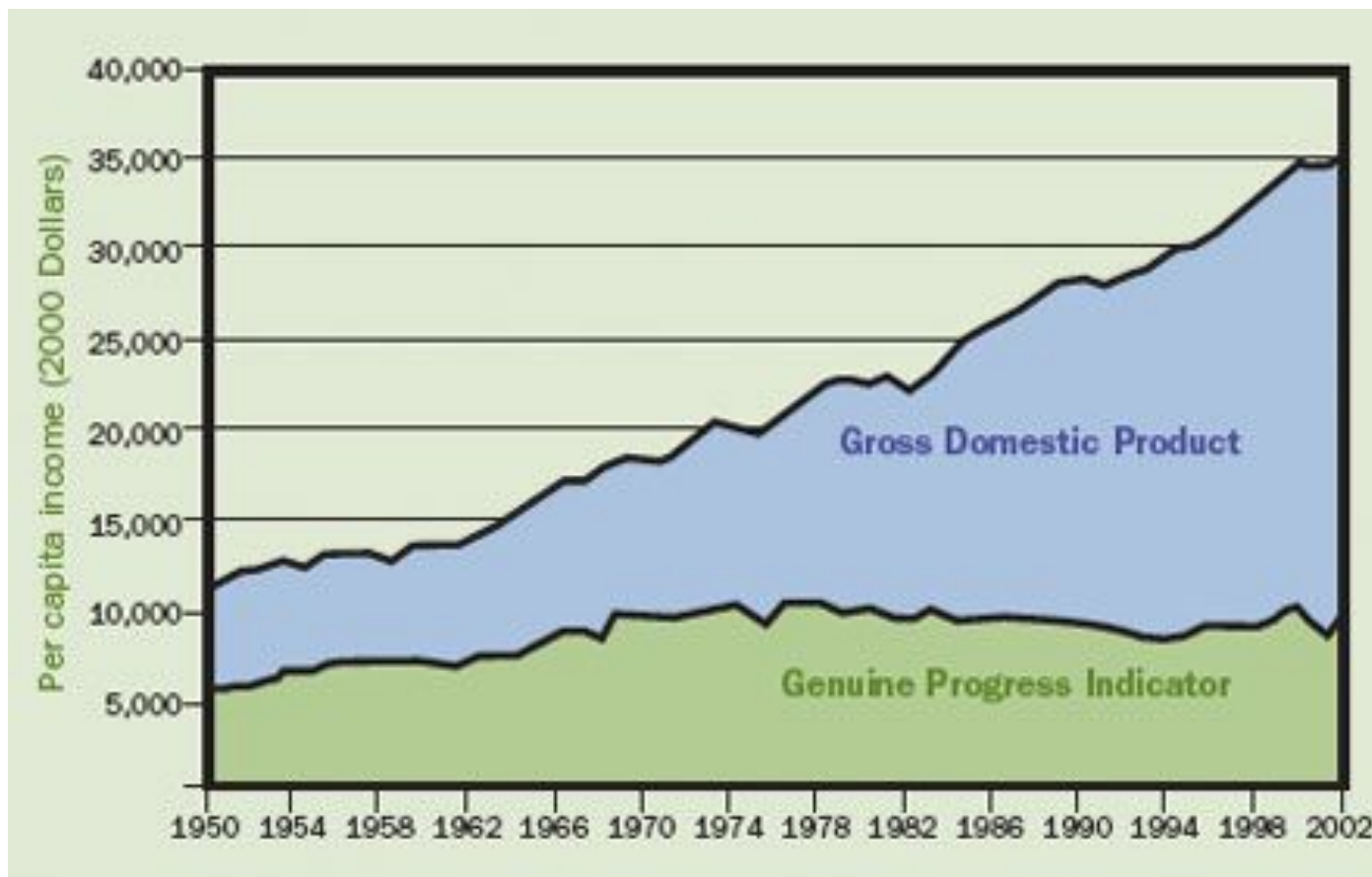
Зелен БВП (Green GDP) вместо БВП – Китай

- **2006 г. - Китай публикува ЗБВП-2004**
- **Корекция с \$66 млрд. или 3% от БВП**
- **Независими анализи – между 8 и 12%**
- **Документ раст**
- **200**

ВВП

Реален индикатор за прогрес РИП (Genuine Progress Indicator)

Благодаря за вниманието!

Апостол Дянков

apostol.dyankov@povvik.com
www.twitter.com/ApostolDyankov

“ПОВВИК АД” ул. Борис Рангелов 30
София 1138, България
www.povvik.com

